

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 844
Vineri 1 aprilie
1966
4 pag. 25 bani

EDITATA DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

PENTRU EDUCAȚIA TINERETULUI NOSTRU

Cel de-al VIII-lea Congres al Uniunii Tineretului Comunist a stabilit, în lumina sarcinilor trasate de partid, un vast program pentru activitatea viitoare a organizațiilor U.T.C., a întregului nostru tineret, generalizând tot ceea ce s-a dovedit bun și valoros în munca de până acum cu tineretul. Congresul a fost, în același timp, o demonstrație de îmbinare a caracterului tineresc al activității U.T.C. cu abordarea aprofundată și matură a problemelor de muncă, învățatură și viață ale tineretului.

Un loc deosebit de important l-au ocupat în cadrul lucrărilor Congresului problemele privitoare la elevi, la muncă, învățatura, viața acestei categorii de numeroase și importante categorii a tineretului. Prin școala trec astăzi, practic, toți copiii și tinerii țării. Aici primesc ei cunoștințele și deprinderile de bază pentru munca pe care vor fi chemați să o desfășoare în producție, aici li se formează trăsăturile proprii omului înaintat al zilelor noastre. Iată de ce pentru școală, pentru toți lucrătorii din învățămînt, dezbaterile care au avut loc la Congres, documentele elaborate de acesta și, în mod deosebit, cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., au o mare însemnătate, impunîndu-le concluzii de privire la conținutul procesului de învățămînt, cit și la metoda întregului proces educativ.

Sarcina supremă a tinerilor din școli și universități — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — este de a învăța, de a învăța neconținut, de a se strădui să-și însușească tot ce a făcut mai valoros gândirea umană de-a lungul veacurilor, știința și cultura contemporană, de a pătrunde tot mai adînc în universul minunat al cunoașterii. Aceste cuvînte concen-

trează în ele obiectivul fundamental al întregului nostru învățămînt, subliniază marea răspundere ce revine școlii în conducerea pasilor tineri pe drumul greu, dar plin de frumusețe al cunoașterii.

În îndeplinirea menirii sale de factor de seamă al culturii și civilizației, învățămîntul are în organizațiile U.T.C. un ajutor deosebit de prețios, a cărui prezență activă și eficientă se face simțită în întreaga viață școlară. Profesorii și învățătorii, toți lucrătorii din învățămînt, au luat cunoștință cu bucurie de faptul că Raportul C.C. al U.T.C. a subliniat că obiectivul central al activității organizațiilor U.T.C. din școli este de a contribui, prin formele și mijloacele sale specifice, la creșterea preocupării în vederea obținerii unor rezultate tot mai bune la învățatură — principala îndatorire față de patrie a fiecărui elev. Congresul a chemat organizațiile U.T.C. ca prin întreaga lor activitate să îndrume și să ajute elevii să-și sporească cunoștințele de cultură generală necesare oricăreia din profesiunile spre care se vor îndrepta la absolvirea liceului, fiindu-se seama că dezvoltarea construcției și civilizației socialiste cere oameni culti, cu o pregătire multilaterală. Continuu dezvoltare, într-un ritm susținut, a industriei noastre socialiste, procesul de modernizare a producției, de extindere a mecanizării și automatizării în condițiile revoluției tehnico-științifice, schimbă neconținut conținutul și aspectul muncii din acest sector al vieții sociale, solicitînd nu numai inginerului, dar și tehnicianului, muncitorului cunoștințe largi din domeniul fizicii, matematicii, chimiei, biologiei etc. Școala are datorită să răspundă acestor cerințe întărind caracterul științific al lecțiilor, modernizînd conținutul și metodele predării, dezvoltînd la tineri pasiunea

pentru studiu și înarmîndu-l cu priceperea de a aplica în chip creator toate cunoștințele însușite.

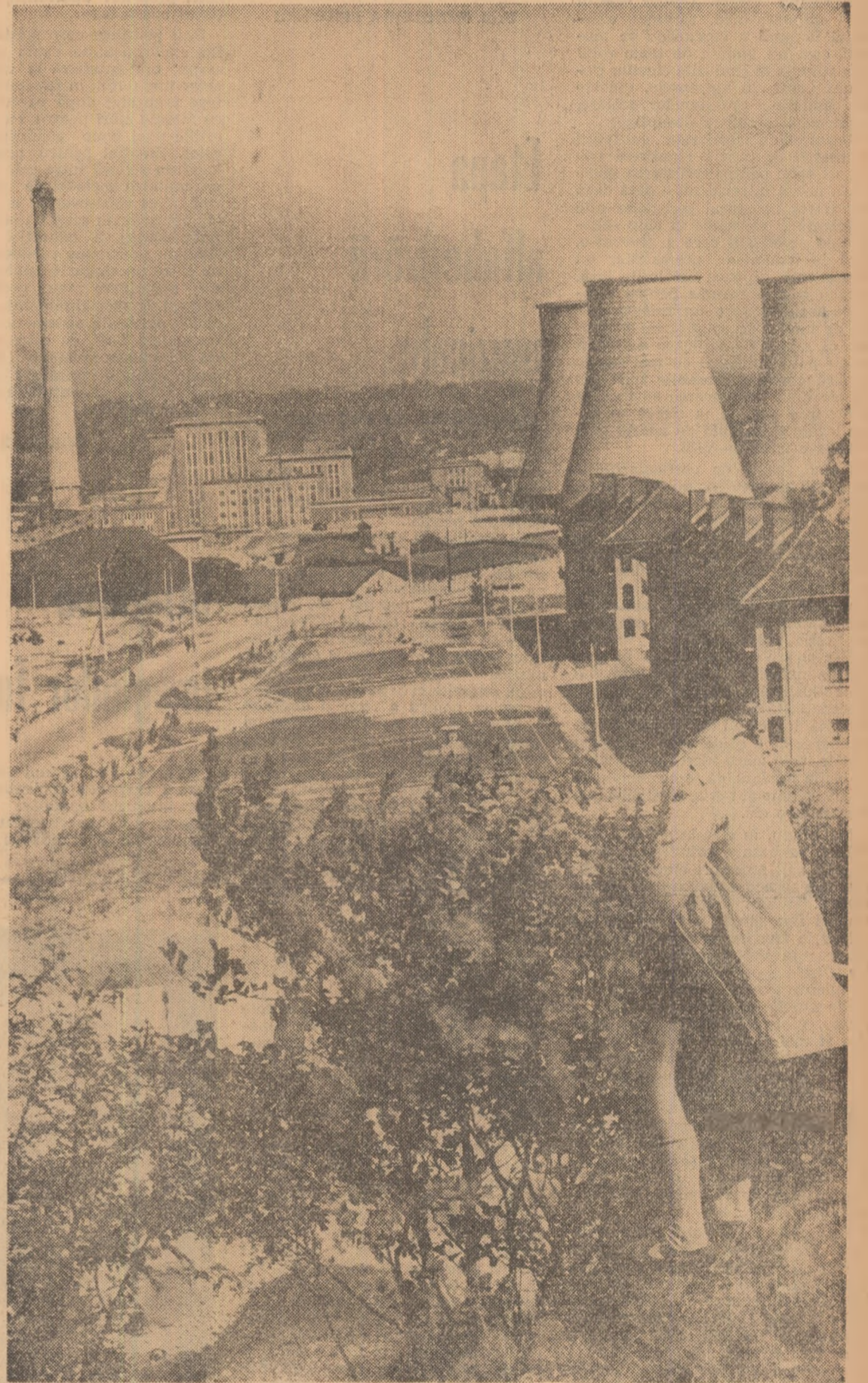
Conjugarea eforturilor organizației U.T.C. cu eforturile școlii, sub îndrumarea organizațiilor de partid, pentru găsirea și folosirea celor mai bune căi de mobilizare a elevilor la învățatură a dat întotdeauna rezultate deosebite de bune în întregul proces instructiv-educativ. Sînt nenumărate școli care, prin propria lor experiență, vin să certifice acest lucru. Mergînd în continuare pe linia îmbogățirii conținutului fiecărei ore de clasă, școala este chemată să se ocupe cu insistență și grijă de organizarea cercurilor științifice și tehnice, a cenzurilor literare, să încurajeze conducerea acestora profesorii cu autoritate științifică, cu dragoste față de această activitate care stimulează munca creatoare, pasiunea, îl ajută pe elevi să-și depășească înclinațiile, talentele și le dă posibilitatea să adăunească cunoștințe primite la lecții. Trecerea în revistă a activității cercurilor la sfîrșitul fiecărui an școlar — propunere făcută la Congres și care se bucură de adepțiunea cadrelor didactice — va avea neîndoielnic o influență pozitivă asupra elevilor.

Este menirea școlii și, în același timp, o înaltă îndatorire a sa de a face cunoscute elevilor bărbăția și eroismul cu care poporul român și-a apărut ființa și demnitatea națională, înscind pagini de glorie și eroism care au străbătut prin secole pînă în zilele noastre. Lupta pentru îndeplinirea năzuințelor de veacuri ale poporului român și-a găsit expresia cea mai înaltă în eroismul cu care glorioasa noastră clasă muncitoare, condusă de partidul comunistilor, s-a avîntat în marile bătălii împotriva exploatații și acaparării, pentru eliberarea națională și socială a poporului. Să cultivăm în rîndul tineretului respectul pentru tradițiile revoluționare ale poporului, ale clasei muncitoare, să formăm și să dezvoltăm la tineret asemenea trăsături ca dragostea profundă pentru patrie, hotărîrea de a nu precupeți nimic pentru continua ei prosperitate. Mulți patrioți luminați, gînditori și cărturari iluștri, scriitori și artiști și-au închinat viața, încă din fragedă tinerețe, idealului eliberării și fericirii poporului, formării și dezvoltării culturii naționale, înălțării României. Trebuie să ajutăm

tineretul să cunoască mai adînc istoria poporului nostru, viața și activitatea personalităților proeminente ale trecutului, pe eroii mișcării revoluționare a clasei muncitoare. În același timp trebuie să facem cit mai larg cunoscut tinerilor marile realizări obținute de oamenii muncii, sub conducerea partidului, în anii socialismului, perspectivele de dezvoltare a economiei, științei și artei românești. Îmbogățind permanent, în această lumină, lecțiile de istorie, de limbă și literatură română, de geografie etc. școala este chemată, odată ca, în colaborare cu organizațiile U.T.C. să dea elevilor prilejul de a cunoaște nemijlocit frumusețile și bogățiile patriei, monumentele trecutului și realizările zilelor noastre. Pentru aceasta este necesar să se organizeze mai bine turismul și drumeția elevilor, să se asigure în fiecare excursie o îmbinare cit mai firească a caracterului tineresc, plăcut, recreativ cu însușirea a noi cunoștințe despre patria și poporul nostru.

În cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul U.T.C. se arată că „școala, întregul nostru sistem de educație trebuie să asigure însușirea materialismului dialectic și istoric — cea mai înaintată concepție despre lume și viață — care îi înarmează pe tineri pentru a înțelege și interpreta în mod științific fenomenele naturii și societății, le dă perspectiva clară a dezvoltării sociale, le îmbogățește gîndirea, le sporește energia, face din fiecare tînar un militant neobosit pentru progresul social, pentru idealurile socialismului și comunismului”. Acestor cerințe trebuie să le răspundă din plin lecțiile de socialism științific și de economie politică ca și studiul de către elevi a documentelor Congresului al IX-lea al partidului, menite să le facă cunoscută politica științifică a partidului nostru, să constituie un izvor nesecat de educare patriotică a tinerilor. Folosind experiența acumulată pînă acum, școala, cadrele didactice au datorită de a întări sprîmînul acordat organizațiilor U.T.C. în pregătirea și desfășurarea adunărilor generale deschise în care se dezbate probleme politice și ideologice, să organizeze mai multe întîlniri ale

(Continuare în pag. 4-a)

Imagini hunedorene

Didactica — domeniu de creație

Tendințe actuale

Cîndva, în urmă cu mai bine de trei secole, cînd se constituia ca o disciplină științifică unitară, didactica a dobîndit, din inspirația lui Comenius, atributul de „magna”. Didactica era pe atunci o disciplină de mare prestigiu, era marea didactică „universal valabilă”, pe care s-a întemeiat difuzarea largă a științei și culturii în epoca modernă și contemporană. Datorită ei, cunoștințele condensate în cărți savante ajungeau în circuitul tot mai larg al elevilor și studenților, deveneau o forță transformatoare. Gînditorii de seamă ai secolelor XVII-XVIII și-au dat perfect seama de această situație și au concentrat asupra învățării și educației toată lumina cugetării filozofice și științifice. Dar de atunci cîrgera timpului a transformat ideea cîndva senzatională în adevăruri comune și pentru mulți banale.

În contextul secolului nostru, cu cîteva decenii în urmă, didactica apăsese multora ca o disciplină utilă, indispensabilă, dar osificată, statică. Spunem „apăsese” pentru că de fapt tregat didactica s-a transformat și s-a îmbogățit. Au fost însă transformări lente și de aceea greu de perceput. După primul război mondial s-a anunțat toși o reconstruire însemnată a sistemului didactic. A urmat însă o decepție: înnoirile nu erau valabile și nici necesare.

În ultimele două decenii a devenit însă evidentă necesitatea obiectivă, imperioasă și urgentă a modernizării învățămîntului și, implicit, a realizării unui salt radical în elaborarea științifică a didacticii. Este una din problemele importante ale epocii contemporane, este o sarcină asupra căreia în opinia mondială există un consens unanim. Și acum putem spune că sarcina propusă istoriceste va fi cu siguranță rezolvată. De fapt, deplasarea de forțe masive spre perfecționarea învățămîntului prin fundamentarea lui științific în acord cu cerințele contemporane este în curs. Sîntăm în pragul unei noi „Didactica magna” care va surprinde și va satisface pe contemporani, va dobîndi prestigiul unei științe-choie, pentru că va spori

considerabil efectul științelor prin însăși mai buna lor răspîndire în masă. Didactica, știința despre instrucția și educația intelectuală, a devenit un centru de atracție și pentru cercetătorii aparținînd altor specialități: neurofiziologii au adaptat ca obiect principal de cercetare procesul învățării, ciberneticienii au modelat actul învățării pentru uzul tehnic, dar și pentru a pune la dispoziția școlii mijloace tehnice excepționale etc. Astfel, puternic solicitată de practică și dobîndind ajutoare masive din partea celor mai avansate științe ale contemporaneității, didactica a încetat să mai fie un sistem închis de precepte, de norme și reguli fixe și s-a transformat într-o arenă largă și luminoasă a celei mai intensive creații științifice. Cumularea eforturilor unor specialiști din cele mai variate domenii nu diminuează cîtusi de puțin rolul didacticianului, al pedagogului care trebuie să coordoneze ipotezele, datele, să efectueze cercetări complexe, asigurînd rezolvarea problemelor specifice procesului de învățămînt și conferind prin aceasta, un caracter realist noii didacticii.

În țara noastră, noile orientări ale didacticii sînt determinate de creșterea rolului școlii în condițiile societății socialiste și de modificarea sensibilității a volumului și a structurii pregătirii școlare a noilor generații, chemate să lucreze în producție în condițiile revoluției tehnico-științifice a epocii contemporane. În legătură cu aceasta, problema eficienței instrucției școlare se pune cu deosebită acuitate. Această problemă ar putea fi rezumată la întrebarea cum? Cum asigurăm transmiterea și însușirea eficientă, cu perspective creatoare, a conținutului noi și vechi al procesului de învățămînt?

La această întrebare se dă, de regulă, un răspuns prompt, sugerat tot de realizările actuale ale științei și tehnicii. Se arată că mijloacele audio-vizuale trebuie introduse cit mai larg în practica școlară și folosite și în afara procesului de învățămînt; de asemenea, se in-

voacă resursele programării învățămîntului, care pot să accelereze și să activeze procesul de asimilare a cunoștințelor.

După părerea noastră, în linii mari, răspunsul este satisfăcător. Dar numai în linii mari, pentru că întrebarea cum persistă, ce-l drept într-o formă particulară: cum pot fi folosite cu cele mai bune rezultate mijloacele tehnice audio-vizuale, cum se vor îmbina ele cu metodele tradiționale, ce înfățișare vor dobîndi acestea din urmă, cum se va realiza, concret și adecvat fiecărui obiect de studiu, programarea? La toate acestea nu putem obține un răspuns definitiv și cert decît pe baza cercetării psiho-pedagogice, corelată cu studiul atent al experiențelor avansate din învățămînt.

Tendințele actuale în domeniul didacticii, reflectînd tocmai căutarea acestor căi, se conturează în întreaga lume pe un front larg, dar ele sînt încă, în majoritatea lor, în faza experimentală, intrucît nici o metodă nouă, nici un principiu didactic nou nu poate fi acceptat înainte de a se stabili doapla lui eficiență psiho-pedagogică.

Este adevărat, filmul, televiziunea, radibul, discurile și magnetofonul se împun ca mijloace de informare rapidă, includ posibilități evidente de prezentare condensată a cunoștințelor. Elevii sînt captivați de desfășurarea unui film. de naratunea radiodifuzată. Mijloacele tehnice audio-vizuale sînt foarte aproape de experiența directă, stîindu-se la un nivel intermediar între elementele cele mai abstracte și elementele cele mai concrete; ele permit elevului să-și fundamenteze cunoștințele și noțiunile științifice pe o experiență reală și să le fixeze trainic în ora de curs sau de aplicații practice. Datorită posibilității pe care o are de a prezenta imagini din orice colț al lumii și din orice domeniu de activitate, televiziunea, de exemplu, permite elevului să obțină o experiență ce depășește cu mult posibilitățile pe care le-ar putea oferi activitatea de cunoaștere nemijlocită.

În etapa actuală încep să fie folosite și mijloace didactice care stabilesc o comunicare directă între om și mașină. Printre acestea figurează în primul rînd mașinile de autoînstruire programată. În linii generale, programarea învățămîntului permite ca elevul să poată fi condus, prin utilizarea mașinilor electronice, la însușirea celor mai complexe cunoștințe. Acest proces, în condițiile unui travaliu psihic intens, favorizat și suplinit în cea mai mare parte de mașină, necesită însă și exerciții repetate pentru însușirea fiecărui concept, a fiecărei deprinderi, în funcție de specificul obiectului de învățămînt. Prin control și corectare la fiecare pas se asigură însușirea cunoștințelor într-un mod sistematic, cu posibilități de revenire și de asigurare a unui ritm continuu și susținut. În plus, aceste mijloace sînt capabile să contribuie la individualizarea ritmului activității de creștere a elevului, ceea ce contribuie la lupta împotriva oboselii. Cercetările actuale au în vedere gradarea între elemente, umăresc să stabilească în ce moment programul trebuie să fie diversificat și ce gen de stimulenți trebuie folosiți.

Ar fi însă iluzoriu să presupunem că mijloacele noi ce vor interveni tot mai larg în instruirea tinerelor generații aduc exclusiv avantaje. Experimentele au și început să scoată la iveală insuficiențele și chiar pericolele pe care acestea le prezintă dacă sînt aplicate fără discernămint și fără a fi echilibrate cu alte măsuri. Pedagogul francez Roger Gal arată, bunăoară, că zadarnic au crezut unii că mijloacele audio vizuale vor soluționa prin ele înseși toate problemele metodicii și didacticii El menționează că extinderea extraordinară pe care au luat-o în epoca noastră mijloacele de informare sonore și vizuale (radio, presă, cinematograful, televiziune, afișe) pot determina o înă-

Prof. univ. dr. docent ION BERCA

(Continuare în pag. 4-a)

Explicația clară, argumentul convingător — nu prea mult repetat „fii atent!” — este ceea ce determină într-adevăr interesul pentru lecție.

Tribuna experienței

Premise ale înclinăției spre cercetare

Poate părea prematur să vorbim despre preocupări privind cercetarea științifică atunci când ne referim la elevii din clasele a V-a până la a VIII-a sau chiar la cei mai mari. Totuși, încă din acest stadiu de dezvoltare intelectuală se formează acele elemente necesare mai târziu pentru cultivarea înclinățiilor și aptitudinilor de cercetare în domeniul științei. Aceasta este în bună măsură, cred, rațiunea existenței în școli a cercurilor pe materii, care au înainte de toate rolul de a stimula în rândurile elevilor pasiunea pentru aprofundarea dincolo de limitele programelor școlare, problemele anumitor discipline.

Recunoscând utilitatea cultivării înclinăției pe care o manifestă numeroși elevi pentru cercetarea științifică, m-am întrebat nu o dată dacă activitatea în cadrul cercurilor este suficientă și răspunde în chip satisfăcător necesității care a generat-o, dacă la îndemna profesorilor nu stau și alte mijloace nefolositoare încă, dar cu bogate resurse pentru atingerea aceluiași scop. Experiența anilor de muncă la catedră mi-a relevat că astfel de mijloace există și că ele pot fi utilizate cu real succes și fără eforturi deosebite încă din clasele mici. Voi încerca să ilustrez cele spuse apelând la câteva exemple legate de lecțiile de istorie predată la clasele V-VIII.

Ținând seama de particularitățile de vîrstă ale elevilor, mi-am propus, ca o primă etapă a dezvoltării gustului și deprinderilor pentru cercetarea științifică, să-i obișnuiesc pe elevii (este vorba nu de toți elevii, ci de acei câțiva care dovedesc aptitudini deosebite) să studieze pentru orele de curs și alte materiale decât manualul și notițele luate după explicația profesorului. La clasele a V-a și a VI-a este vorba în special de materiale cu un caracter mai mult ilustrativ. Importanța acestui procedeu stă mai ales în faptul că datorită lui elevii își formează deprinderea de a căuta prin cărți, prin reviste, prin ziare lucruri noi legate de lecția predată și ce obișnuiesc să selecteze date și, să stabilească relații între ele.

Mai târziu, în clasele a VII-a și a VIII-a, pe baza deprinderilor căpătate în anii anteriori elevii sunt îndrumați spre o activitate mai sistematică. Îi ajut să-și întocmească singuri fișe simple, cu citate din diferitele izvoare istorice pe care le folosesc în timpul pregătirii lecțiilor. Fișele sînt adunate îndeaproape în plerici tematice, referitoare la o lecție sau la un capitol. Plerurile a-cestea, păstrate cu grijă, sînt folosite și mai târziu — pentru lecțiile de recapitulare, pentru teze sau pentru examenul de absolvire. În anul trecut, elevii clasei a VIII-a au folosit pentru examenul de absolvire materialul documentar adunat de ei, ceea ce a făcut ca multe dintre răspunsurile lor să fie mai ample, mai bogate în conținut decât răspunsurile date în mod obișnuit la examene.

Suprapunându-se obligațiilor școlare curente și solicitând din partea elevilor un efort suplimentar (absolut facultativ), activitățile pe care le-am amintit presupun necesitatea de a fi practicate cu pasiune. Elementele care mi-au slujit pentru a trezi în rândurile elevilor această pasiune au fost literatura și artele plastice. De pildă, atunci când am vorbit despre Ștefan cel Mare am prezentat elevilor „Letopisețul Țării Moldovei” de Grigore Ureche, ca și

lucrările „Cultura moldovenească din timpul lui Ștefan cel Mare”, „47 de ani glorioși”, „Colecția monumentelor istorice” apărută în Editura Meridian, citate din Mark Dlugosz, Angiolello etc. Un bogat material ilustrativ, beletristic și plastic, am prezentat elevilor la lecțiile „Războiul pentru cucerirea independentei de stat a României”, „Marea răscoală a țăranilor din anul 1907” etc. Prezentarea unor astfel de materiale trezește dorința elevilor de a lua contact direct cu ele și de a le studia singuri. Sugerându-le că pot găsi și ei înșiși alte materiale, tot atât de interesante, îndicându-le încotro să-și îndrepte cercetările, i-am determinat pe mulți dintre ei să le caute.

Bineînțeles, în toate acestea nu este vorba decât de un început. Începând deprinderi de a căuta, de a cerceta, de a afla prin strădăniile proprii. Dar este un început în legătură cu care nouă, profesorilor, nu revin incontestabile răspunderi.

Prof. MINODORA PEROVICI

Etapa alfabetizării muzicale

Experimentul predării muzicii la clasele I-IV de către profesori specialiști, începerea timpurie a educației muzicale sistematice relevă posibilități ample de formare a bazelor unei culturi mai temeinice în domeniul muzicii.

În școlile la care se desfășoară experimentul, educația muzicală cuprinde, în general, două etape: etapa oral-intuitivă (în clasele I-II) și etapa notației (în clasele III-IV). Etapa oral-intuitivă urmărește educarea auzului și a simțului ritmic prin cîntece și audii de muzică vocal-instrumentală, alese după anumite criterii artistice și pedagogice, pentru a trezi și dezvolta în mod sistematic sensibilitatea și gustul muzical al copiilor. Practic, profesorii caută să le formeze deprinderi de percepere și de reproducere vocală conștient-emoțională. În acest scop, ei urmăresc ca repertoriul, variat ca stil și gen, să conțină numai piese de o netăgăduită realizare artistică, accesibile vârstei și mediului. Diversele cîntece „confecționate” în scopuri didactice trebuie cu desăvîrșire eliminate din repertoriu, căci s-a constatat adesea că ele pot îndepărta pe copii de arta cu înaltă valoare emoțională. Este de dorit ca anumite cîntece create de educatori — ce par reușite sub raport artistic — să fie experimentate și discutate de către specialiști înainte de a fi introduse în repertoriul curent ca mijloc de educație artistic-muzicală. Acest punct de vedere a fost promovat, la timpul său, de cunoscutul compozitor-pedagog D. G. Kiriac.

O dată formate reflexele auditive-emoționale în etapa oral-intuitivă, repertoriul este preluat în parte sau în totalitate și în etapa notației, pentru a crea noi reflexe, de astă dată audio-vizuale, notele muzicale fiind folosite ca mijloc de recunoaștere și reproducere a vechiului repertoriu și ca mijloc de orientare într-un repertoriu nou, din ce în ce mai bogat și mai pretentios. Selecția repertoriului artistic-muzical este determinată și în această etapă fiind esențial pentru educația muzicală este caracterul ei emoțional. Această cerință nu este respectată însă întotdeauna în cadrul actualelor programe. De pildă, programele

indică să se învețe gamele Do major, La minor, Sol major, gama populară de Fa, măsurile de trei pătrimi, gase optime etc., în loc să se învețe cîntece anumite, în game și măsuri anumite. Scopul fiind educația muzicală, nu poate fi vorba în primul rînd, așa cum arată și experimentarea predării muzicii la clasele I-IV de către profesori, de a învăța game, măsuri etc., ci de a le stîrni elevilor emoția prin cîntece valoroase, special alese, care sub raportul structurii se prezintă într-o anumită gamă sau măsură. Aceasta nu este o simplă nuanță în prezentarea problemelor, ci sublinierea unei concepții metodologice în educația muzicală.

Urmărirea scopului real al educației artistice în faza alfabetizării muzicale timpurii impune desfășurarea acesteia pe o perioadă mai mare de timp, lucru de altfel perfect realizabil în condițiile programării acestor lecții pe întreg parcursul claselor III-IV și ale predării muzicii de către profesori specialiști sau învățători specializați.

Unii pedagogi care predau la școlile experimentale caută să reducă etapa oral-intuitivă la un an sau chiar mai puțin în favoarea notației, fapt realizabil după părerea mea și cu foloase mari pentru elevii în condițiile unei bune conduceri a lecțiilor. Esențial pentru aceasta este legătura strînsă între cele două etape, unitatea metodei de predare și urmărirea consecventă a rezultatelor obținute, în scopul unei continue îmbunătățiri a educației muzicale. Aceasta presupune predarea muzicii de către un singur educator, cu studii superioare sau pregătire la cursuri de specialitate. Educația muzicală efectuată sistematic, începînd cu clasele I-IV, de către profesori de muzică sau învățători specializați poate aduce o însemnată contribuție la formarea orizontului cultural-artistice al elevilor.

CONST. ZAMFIR

Utilizarea imaginilor foto

Printre alte acțiuni întreprinse pentru creșterea eficienței procesului instructiv-educativ, în școala noastră s-a experimentat și utilizarea ca material didactic a fotogra-

fiilor distribuite în cadrul lecțiilor. Fotografiile respective, cite una pentru fiecare bancă, reprezintă imagini din natură sau reproducerea unor planșe din cărți. Ele au fost executate în cadrul cercului foto al școlii, în mărime de 6 x 12 cm, sau 9 x 12 cm. Aceeași imagine este executată, într-un singur exemplar, în formă mărită (18 x 24 cm. sau 24 x 32 cm.), pentru a fi utilizată de profesor în scopul explicației.

Fotografiile folosite ca material distributiv s-au dovedit deosebit de utile în special la lecțiile în care li se cere elevilor să execute pe caiete desene, scheme etc. În aceste cazuri elevii pot vedea mai bine materia-lul intuitiv, care este cam de aceeași dimensiuni cu desenul ce trebuie făcut pe caiet. Experiența acumulată de către noi pînă acum ne-a demonstrat că în aceste condiții timpul necesar pentru executarea diferitelor desene pe caiete se reduce la 2/3 și în același timp crește calitatea desenelor.

Profesorul de științe naturale utilizează reproducerea fotografică pentru a întări caracterul intuitiv al lecțiilor, mai ales în cazul muncii independente a elevilor în clasă. De exemplu, la lecția „Scheletul corpului omenesc”, după ce a prezentat elevilor mulajul acestuia și a notat pe tablă elementele lui, a cerut elevilor să recunoască pe fotografiile elementele învățate.

Cu bune rezultate folosesc reproducerea fotografică și învățătorii, în alte lecții, în care se scrie. Avînd în față fotografiile ce reprezintă litere, elevii identifică mai ușor elementele componente ale acestora. Înainte de a trece la scrierea pe caiet, ei fac exerciții de scriere deasupra fotografiilor, pentru a se obișnui cu mișcările necesare. Folosind fotografiile, elevii au reușit să contureze cu ușurință literele simplificate, formate din trăsături uniforme și în același timp au fost în-lăturate greutățile întimpinate în scrierea pe caietul dictando. De un real folos sint fotografiile și în ceea ce privește exersarea legării literelor în grupe.

Aceste prime rezultate ne îndreptătesc să extindem folosirea reproducătorilor foto și la alte discipline. Am trecut astfel la executarea, în cadrul cercului foto, a unei fotoclii didactice. Considerăm că ar fi bine ca o serie de materiale grafice sub formă de fotografii să fie executate la I.M.D. și trimise școlilor în colecții.

Prof. GHEORGHE BUCȘA
Liceul din orașul Victoria

În bibliotecă

E vorba nu numai despre supraincercare...

Am să dezvălui, de astă dată, una din slăbiciunile domestice ale colegului meu, profesorul. Mă refer la Fiți și Fane. Fane e un prepețicar de cea mai pură rasă și Fiți o pisică gri cu cel mai imaculat plastron. Dialogurile colegului meu cu ei se desfășoară în atmosfera liniștită a tomurilor suprapuse din camera lor comună de lucru și meditație.

„Enervat că nu-i ieșea o problemă, profesorul și-a depărtat cu un gest bruscaunul de birou. Fiți, care moția pe un colț al mesei, a deschis des-prefătore un ochi și a sărit pe fotoliu cu intenția clară să nu intre în rezonanță cu nervii din atmosferă. Fane a așteptat puțin, pe urmă a scotocit prin încăperea și a adus un papuc pe care l-a așezat discret lângă scaunul stăpînului.

„Fiți e o înțeleaptă — a constatat profesorul. Caută să iasă din ambianța de nervozitate cînd aceasta riscă să-i inhibe propria preocupare momentană. Fane e un afectiv: caută prin nestul lui să înlăture pentru o secundă atmosfera de nemulțumire, pentru a-mi crea calmul necesar gîndurilor. Și unul și celălalt au dreptate, și unul și celălalt greșesc. Fiecare își atinge scopul: Fiți pe cel egoist, Fane pe cel altruist. Din punct de vedere educativ, nici unul nu rezolvă nimic. La altă problemă care nu-mi va ieși voi depărta cu același gest nestăpînit scaunul de masă. Mama care vîde o cafea băutului în timpul l'înșafătului, la primul lui gest de nerăbdare, ca și tădă care iese din odaie ca și nu se enerveze și el (gestul pă-rîndu-i-se pe undeva obraznic), greșesc amîndoi. Nici unul nu în-lătură o impacientare asemănătoare care, probabil, se va repeta...”

Fane, mulțumit că în odaie s-a instăpînit din nou calmul, s-a dus către culcușul său, s-a învîrțit de trei ori după propria-i coadă și, cu un suspin de mulțumire, s-a așezat, la al patrulea tirocol, pe permă.

„Totdeauna se învîrtește de trei ori înainte de a se așeza, așa-i obiceiul lui. Dacă m-ar ruza că numesc asta obicei, bio-topii s-ar scandaliza! „Obicei”, în limbajul lor, este reflex condiționat. Sablonizarea anumitor calcule, ceea „deprindere a calculului” despre care vorbesc atât de emoționați unii dascăli, tot un fel de reflex condiționat este! Este condiționat pentru că e provocat de recompensa notei bune pe care o dau ca răsplătă unii. Dar calculul fără suportul înțelegerii aprofundate a teoriei rămîne totuși la nivelul reflexului, nu trece mai departe! Eu celebrii ai de la Elberfeld erau calculatori buni (extrăgeau chiar rădăcina cubică!) niclo-

dată, însă, nimeni nu i-a comparat, din punct de vedere al puterii raționamentului, cu Poincaré.

Și totuși, cu aceeași didactică cu care ceasornicarul din Elberfeld și-a dresat bidibolii ca să socotească, unii profesori caută să-și deprindă emulii să se afunde în exerciții ce au ca unică însușire faptul că sint interminabile. Am colegi care întocmesc mîntea copiilor și îi asinează cu un stoc atât de impresionant de exerciții, că pîrînții victimelor ajung să plătească un meditator ca să le facă. Grele? Nu! Multe! Multe și la fel. Fac copiii la exerciții pînă învăț... singuri! Ce comod e tu, profesor, nici nu ai nevoie să stăpînești materia.

Dacă dătezi temele dintr-o culere bună și stai, ca vechiul, să-l asuprești cu harapnicul notei 3 pe cel care nu și le face, elevul vede că n-are încotro. Se pune însă întrebarea dacă elevul asta a învățat matematica de la profesorul lui sau de la autorul culgerii de probleme? Și pentru că am ajuns și la culgerile de probleme: mi-a căzut în mîna una care împarte problemele pe tipuri: Părea mea personală este că o astfel de împărțire n-are nici un rost. Dacă un profesor se ia după o asemenea culgere, elevul va ști să rezolve o problemă numai prin faptul că se încadrează „într-un tip” și dacă o alta, la un examen, nu poate s-o facă pentru că „n-a mai făcut în genul asta” (deși el cunoaște toate teoremele necesare, deci are pe tava mîinii, toate premisele logice ca s-o rezolve), nu s-a dus pe girul tot ceea ce urmăream să modelăm în creierul lui?

Partizanii „cantității” de probleme, cei care cred că tineretă trebuie să se cocozese toată vremea peste hîrtia cu pătrățele, neglijază faptul că mai există, în afară de matematică, și alte materii și că mai există, apoi, dincolo de învățătura, și altceva... Altcva care cere timp, altceva care pornește de la contemplarea unui copac înmugurit, trace prin lectura unei cărți sau audierea unui concert și merge chiar, poate, pînă la o idilă (dacă sintem la clasele mai mari).

„Nu, astea nu sint numai teorii... Cînd intru într-o clasă nouă, de multe ori după primele lecții se ridică un elev din bancă și mă roagă respectuos: — Tovarășe profesor, n-ați vrea să facem cîteva exerciții, ca să înțelegem mai bine teorema? De fapt, acel elev nu caută să înțeleagă teorema, el caută să deprindă aplicarea ei... El nici nu-și dă seama de asta, căci așa a fost obișnuit. Cunoșc chiar profesori care confundă înțelegerea cu deprinderea. E curios: în matematică,

atunci cînd nu faci matematică, poți stîrni deprinderi înaintea înțelegerii!

Asta nu înseamnă că eu resping eficacitatea fixării ca verigă a lecției! Sint anume lecții care nu se pot expune fără ea, dar sint și lecții care nu o necesită. Nu orice masă trebuie terminată cu desert, nu orice roman are un „sfîrșit”, o încheiere în sensul clasic! Vreau să afirm numai atît: nu da discipolilor să lucreze exerciții pînă cînd cristalele din șistul teoriei n-au găsit, în mîntea lor, scîlpierile înțelegerii!...

Da, știu, e mai ușor să acționezi în sensul minimului de efort! Dacă-ți pîta un inspector la oră, descoperă o clasă activă și ordonată. Te mingi singur la ideea că n-are ce curus să-și găsească și torci mulțumit, o încheiere în sensul clasic! Vreau să afirm numai atît: nu da discipolilor să lucreze exerciții pînă cînd cristalele din șistul teoriei n-au găsit, în mîntea lor, scîlpierile înțelegerii!...

Fane a adus, cuminte, și al doilea papuc... Colegul meu și-a dat seama că se injuriase rîu... „Este totuși educativ procedeu cotartei și are o implicație umană imediată... Papucul este semnului calmării și Fane a simțit că-i așa. Vezi, tine și ei seama de reflexele mele condiționate!

Treaba voastră! Faceți fiecare cum știți... Dați înainte copiilor tone de exerciții pe care voi singuri nu le-ați putea rezolva în timpul în care le cereți lor să le rezolve. Eu o să încerc, în continuare, să găsesc numai cîteva probleme, dar care să le pună în mișcare inteligența... Da, veți obține și voi rezultate! Voi — sau copiii care învață singuri matematica (cu cită cheltuielă de eforturi și de timp)? Voi — sau meditarii care explică încă odată fiecare lecție, acasă, elevului? Eu o să-nccrc să obțin rezultatele cheltînd personal mai multă energie, ca să economisesc timpul tineretii elevilor! Supraincercarea nu e o aglomerare a materiei, deci un câștig de timp. Dimpotrivă: nu e decît o pierdere, o pierdere pe care nu o putem înlocui cu nimic...”

Ușa biroului s-a deschis și silueta speriată a soției profesorului a apărut în prag: — Ce faci, mai lucrare? E unu noaptea!... Vorbești singur? — Nu chiar singur... Poate că voi avea multă auditors de pă-rerea mea!

O. CONSTANTIN

Desenul la lecțiile de fizică

Necesitatea utilizării desenului la lecțiile de fizică rezultă din faptul că unele fenomene fizice sint de prea scurtă sau de prea mare durată, iar în unele cazuri sint observabile numai caracterelor unor elemente intermediare. Dacă adăugăm la aceasta faptul că aparatele de fizică și cu atât mai mult mașinile industriale sint destul de complicate, avînd și părți invizibile, ne putem da seama că prezentarea fenomenelor înseși trebuie completată de cele mai multe ori prin desene. Chiar și atunci cînd elevii vîd în realitate obiectele sau fenomenele, necesitatea folosirii desenelor explicative nu dispare. Desenînd pe tablă numai ceea ce este necesar evităm ca atenția elevilor să fie atrasă de unele amănunte secundare, iar desenele executate într-o anumită ordine înlesnesc înțelegerea unor chestiuni mai complicate, divizînd întinerea fenomenului respectiv.

Caut ca desenele pe care le execut pe tablă să fie un model sînt în ce privește exactitatea cit și estetică. În același timp urmăresc ca desenele să fie cit mai simple, mai clare și mai expresive. Utilizez de aceea, destul de larg, imbinarea liniilor îngroșate, simple și punctate, ca și creta colorată. Concomitent cu grija pentru desenele pe care le execut eu însumi la tablă mă preocup și de calitatea desenelor executate de elevii în caiete. Întrucît ei refac rareori, în pregătirea lecțiilor acasă, desenele, scotocesc foarte important să aibă de la început desene corecte. De aceea de cele mai multe ori întregă greutate a muncii independente în această privință trebuie să cadă asupra activității din clasă.

Dînd atenția cuvenită folosirii schitelor și desenelor nu vom mai ajunge la cazuri cînd chiar și unii absolvenți execută cu greu și cele mai simple figuri.

Prof. VALERIU VASILACHE
Huși

Excursia entomologică

Acum, cînd a venit primăvara, profesorii de științe naturale pot organiza cu elevii interesante excursii pentru colectarea și prepararea materialelor didactice. Iată cum s-a desfășurat excursia care s-a organizat în școala noastră pentru pregătirea unor insectare.

În primul rînd i-am îndrumat pe elevii să-și adune ustensile de colectare, de transport și cele necesare pentru primele operațiuni de preparare a materialului didactic. Ei sînt pregătiți astfel borcănele mici, cărora li s-a atașat un dop de plută avînd pe partea din interior un orificiu în care s-a introdus vata ce urma să fie îmbibată cu neofalină, acetona, eter sau cloriform. De asemenea, s-au pregătit borcane ceva mai mari, pentru păstrarea insectelor colectate, în care s-au introdus fișii de hîrtie încrețite. În același timp, i-am îndrumat pe elevii să confecționeze fileuri de prins fluturi și insecte. S-au pregătit și cutii pentru colectat larve, bine închise, dar avînd ferestre de aerisire făcute din fire de metal sau de sită, mici tuburi de sticlă sau de material plastic pentru colectarea insectelor cu corpul moale, ce pot fi păstrate în spirt, ca și piculețele din hîrtie lucioasă transparentă sau din hîrtie de celofan, mai groasă, pentru păstrat fluturi.

Toate lucrările de manipulare a insectelor în timpul excursiei au fost făcute cu penseta, deoarece numai așa se poate obține un material bine preparat, fără deteriorări.

Insectele colectate au fost fixate în ace și aranjate pe stativ, iar apoi, după ce s-au uscat bine, au fost aranjate definitiv în cutia entomologică (insectar).

Prof. A. SPINEANU
București

Serbările în limbi străine

Nu de mult, am organizat cu elevii met din clasa a V-a o serbare în limba franceză. A fost o serbare modestă, pe măsura posibilităților lor de începători în studiul acestei limbi: s-au recitat cîteva poezii, s-au prezentat cîteva anecdote și s-a intonat un cîntec. Rezultatele, însă, sint foarte pozitive.

În primul rînd, a crescut interesul copiilor pentru studiul limbii franceze. Caracterul atractiv al serbării, al pregătirilor pentru ea i-a făcut pe elevii să învețe cu mai multă plăcere, să aștepte cu nerăbdare ora de franceză. Apoi, înseși aceste pregătiri au constituit un mijloc de consolidare a cunoștințelor — de lexic, de gramatică, de pronunție. Nu mai puțin important este faptul că serbarea a făcut să crească încrederea elevilor în forțele lor proprii, în posibilitățile lor de a stăpîni o limbă străină și de a se face înțeleși cînd vorbesc în această limbă.

Cred că, alături de audierea unor discuri și a unor benzi de magnetofon pe care sint înregistrate texte sau cîntece în limbi străine, alături de lecturi ușoare în aceste limbi sau de vizionarea unor filme vorbite în limbile respective, serbările de genul celei la care m-am referit pot aduce o importantă contribuție la stimularea interesului elevilor pentru studiul limbilor străine, ca și la consolidarea cunoștințelor lor în acest domeniu.

Prof. MARIA VLĂDESCU
Școala generală nr. 1
Rm. Vlcea

CONSTATĂRI DINTR-O INSPECȚIE RECENTĂ

Problema centrală a controlului efectuat în cursul lunilor februarie-martie a.c. de inspecția școlară din Ministerul Învățământului a constituit-o activitatea educativă, urmărirea modului cum se aplică instrucțiunile elaborate recent de minister în acest domeniu. După încheierea acestui control am cerut tovarășilor ION TIȚICĂ, director al inspecției școlare teritoriale și tovarășului ȘTEFAN COSTEA, inspector general șef al inspecției de specialitate, unele informații privind constatările prilejuate de ei și măsurile pe care le impune desfășurarea actuală a activității educative în școli.

— Am dori mai întâi să faceli o apreciere generală asupra constatărilor făcute în recentul control.

— Concluzia generală care se desprinde din controlul efectuat, ne-a spus tov. Ion Tițică, este aceea că, datorită acțiunilor întreprinse la nivelul regiunilor și raioanelor, sub îndrumarea organelor de partid, secțiile de învățământ, directorii de școli, diriginții, profesorii și învățătorii, acordă mai multă atenție numeroaselor probleme pe care le ridică educarea comunistă a tineretului. Iată doar câteva din acțiunile care dovedesc aceasta. În regiunile București și Oltenia au fost organizate comisiunile de control și participat inspecții școlare, directorii de licee, directorii unor școli generale și profesorii cu rezultate deosebite în munca educativă. În regiunea Suceava a fost analizată munca educativă din internate. Acțiuni similare au avut loc și în alte regiuni. Materialele prezentate și discuțiile purtate au însemnat contribuții valoroase la rezolvarea unor probleme educative de mare actualitate.

— O pondere importantă în munca de îndrumare și control a activității educative o are aparatul secțiilor de învățământ. Care sînt direcțiile asupra cărora și-au concentrat atenția secțiile de învățământ?

— Din constatările noastre rezultă că secțiile de învățământ și-au concentrat activitatea în următoarele direcții. În primul rînd, înspre realizarea unei lecții mai strîns corectate, cu comisiunile regionale U.T.C. și cu alte organe care pot sprijini efectiv acțiunile educative desfășurate cu elevii. În al doilea rînd, se acordă o atenție sporită includerii în tematica inspecțiilor a unor obiective precise cu privire în special la eficiența muncii educative. Menționăm în această privință controlul efectuat de secția de învățământ a regiunii Iași la Liceul nr. 1 din Iași, la liceele din Vaslui și Birlad etc. Aceleași aprecieri pozitive pot fi făcute și în legătură cu inspecțiile organizate de secțiile de învățământ din regiunea Suceava sau din regiunea Mureș-Autonomă Maghiară. La fel au procedat și o serie de secții de învățământ raionale și orășenești care au urmărit mai stăruitor, în controlul lor, modul în care se preocupă directorii școlilor de îndrumarea muncii educative a diriginților, a profesorilor, de măsurile luate și de influența acestor măsuri asupra conduitei elevilor.

OPINII

Se poate confunda pregătirea pentru lecție cu planificarea calendaristică?

În discuțiile care se poartă cu privire la îmbunătățirea pregătirii profesorului pentru lecție, unii susțin necesitatea planificării foarte amănunțite calendaristice a activității instructiv-educative. Din experiența proprie și din discuțiile avute cu alți colegi am constatat însă că planificarea calendaristică minuțioasă nu contribuie prea mult la ridicarea pe o treaptă superioară a muncii didactice. Dimpotrivă, de multe ori ni s-a răpit timp prețios pentru întocmirea (în dublu exemplar) a unor planuri cerute de conducerea școlii, timp care ar fi fost foarte folositor dacă s-ar fi întrebunțat pentru pregătirea noastră reală.

Unii consideră că, prin consultarea programei și a manualului și prin cunoașterea clasei, profesorul își poate da seama dinaintea de cite are va avea nevoie pentru fiecare capitol. Dar cum pot eu să știu că elevii vor evolua la anul la fel cum au evoluat anul trecut? După mine, rezultatele la care se ajunge pe a-cestă cale sînt foarte, foarte relative. Ceea ce determină numărul de ore, pentru un capitol sau altul, ceea ce ne arată unde trebuie să insistăm mai mult și unde mai puțin, este situația reală a clasei la momentul dat. S-ar putea ca la un anumit capitol să fie necesară o lecție de recapitulare, la altul nu; aceasta nu se poate prevedea din timp, totul apare pe parcurs. Poti gândi din timp cum să te pregătești pentru fiecare lecție, însă totul depinde pînă la urmă de elevi. Vreau să precizez că nu sînt împotriva planificării, ci împotriva formalismului și a tot ceea ce este inutil, a tot ceea ce supraincarcă pe profesori și învățători.

Planificarea nu poate fi confun-

dată, după mine, cu preocuparea profesorului de a-și aduna materialul de care va avea nevoie în timpul anului pentru predarea lecțiilor. Pentru un profesor cu asemenea preocupări, orice planificare în afara celeia care prevede numărul de ore, nu de lecții, devine inutilă; ba mai mult, îi sustrage de la preocupările sale de a se pregăti.

Niciodată nu consult planul calendaristic ca să-l folosesc ca mijloc pentru a ridica nivelul de predare al lecțiilor, ci numai ca să verific dacă am dozat bine materia prevăzută pentru o anumită etapă a anului școlar. Și trebuie să spun că titlurile din plan nu corespund todeauna cu cele din clasă, de la lecții. Această lipsă de concordantă se datorează faptului că evoluția elevilor nu este întotdeauna în concordantă cu cele prevăzute în rubricile planului.

Cred, de aceea, că nu trebuie să alcătuim un plan rigid, de la care să nu ne abatem sau nici un motiv. Realitatea obiectivă a clasei nu ne impune o planificare minuțioasă dar inutilă, ci ne cere să amplificăm sau să reducem din numărul de ore la diferite capitole în funcție de modul cum evoluează elevii.

Practica a dovedit că pregătirea cea mai temeinică și cea mai corespunzătoare pentru lecție se realizează cu o zi sau două înainte de a se prezenta lecția respectivă în fața elevilor. În cadrul acestei pregătiri se stabilește cel mai bine și tema pentru acasă. Nu puțin au fost cazurile cînd în clasă am fost obligată să amplific sau să reduc tema pe care o pregătisem pentru a o da elevilor. Consider că este numai formalism să fixăm cu luni de zile înainte tema pentru acasă. La fel stau lucrurile, după părere

mea, cu materialul didactic. Este adevărat că acest material trebuie pregătit din vreme sau, eventual, confecționat pe parcurs. Dar între timp școala poate primi și materiale noi care trebuie desigur luate în considerare. Așadar, și materialul didactic ce urmează a fi folosit la lecție este bine să fie stabilit, în amănunț, cu câteva zile înainte, în cadrul pregătirii pentru lecție respectivă. În schimb, în cursul întregului an școlar profesorul poate — și cel care-și iubeste meseria o face — să-și adune materialul pe care îl va folosi la lecții. Aceasta este o parte din pregătirea lui continuă, permanentă, de perspectivă.

Așadar planificarea trebuie să conste, după mine, dintr-un simplu ghid care să precizeze capitolele care vor fi predete într-un trimestru și numai atât, fiindcă experiența a stabilit că toate celelalte forme sînt inutile, nu contribuie cu nimic la ridicarea calității învățămîntului. El nu face decît să încorseteze activitatea cu clase în anumite tipare rigide fixate cu anticipație.

Ar fi cea mai mare greșeală să se creadă că pregătirea minuțioasă a unui învățător sau profesor pentru lecție constă doar în alcătuirea unui plan amănunțit. Nu de puțin ori am constatat că profesori care aveau planificări dintre cele mai amănunțite făceau, la lecție, greșeli grave. În același timp, am întâlnit mulți profesori preocupați de a-și îmbunătăți conținutul activității. Ei își propun noi tipuri de lecții, în drumul într-un mod nou munca individuală a elevilor, dau noi teme pentru acasă, menite să ajute la o însușire temeinică a materiei predată. Niciunul însă nu și-a propus

să revizuiască planificarea, să prevadă în cadrul ei noile tipuri de lecții sau s-o completeze cu noi resurse.

După părerea mea, trebuie să se renunțe la orice fel de formalism, să revizuiască planificarea, să prevadă în cadrul ei noile tipuri de lecții sau s-o completeze cu noi resurse.

— După cum se știe, factorul principal în întregul sistem de activități instructiv-educative îl constituie profesorul, calitatea muncii lui. Cum se poate aprecia în general, în această etapă munca educativă pe care o desfășoară profesorii?

— Se constată pretutindeni în școli — ne-a răspuns tov. Ștefan Costea — interesul deosebit pe care-l manifestă cadrele didactice pentru traducerea în viață a sarcinilor ce le revin din Documentele Congresului al IX-lea al P.C.R. în domeniul educației tineretului școlar. În toate școlile din patria noastră se întîmplă o atmosferă de efervescentă căutătură pentru a găsi cele mai bune răspunsuri la întrebările pe care le ridică zi cu zi munca educativă.

— Este în continuă creștere contribuția școlii la formarea și dezvoltarea sentimentului patriotic și a conștiinței moral-cetățenești a elevilor. În unele cazuri accentul cade mai ales pe transmiterea cunoștințelor morale, rămîndu-le pe planul al doilea eforturile pentru transformarea acestor cunoștințe în convingeri și, pe a-

cutat despre căile cele mai indicate pentru dezvoltarea dragostei față de muncă etc., peste tot accentul punîndu-se nu pe latura exterioară a muncii educative, ci tocmai pe aspectele de fond ale acesteia.

— Ați constatat deficiențe în comportarea elevilor?

— Ceea ce caracterizează marea majoritate a tineretului nostru este pasiunea pentru studiu, dorința de a se pregăti cit mai bine pentru viață. Cu toate acestea, mai există unii elevi — într-un număr din ce în ce mai mic — care n-au reușit să se încadreze în prevederile normelor de conduită școlară, care au o atitudine formală față de învățare. Există încă, în unele școli, un număr destul de însemnat de elevi cu note la limită sau corigenți. Semnificativ este și faptul că la faza locală a concursurilor pe specialități participarea elevilor din unele școli este sub optimizările create. De exemplu, la concursul de limba română, din cele 18 clase IX—XI de la Liceul „Al. Papiu Ilarian” din Tg. Mureș, s-au prezentat 12 elevi și au reușit 3, la chimie s-au prezentat 10 și au reușit 4, iar de la liceele nr. 4 și nr. 5 din Craiova, nr. 1 și nr. 2 din Reghin, la unele discipline nu a fost admis nici un elev la faza regională. Asemenea situații s-au întîlnit și la alte școli. Alte deficiențe constatate se referă la atitudinea și comportarea unor elevi certai cu disciplina școlară — absențe nemotivate de la cursuri, atitudine necuviincioasă față de profesori și colegi, nerespectarea regulilor de purtare în școală și pe stradă, ținuta vestimentară necorespunzătoare ș.a. Toate aceste deficiențe au constituit obiectul unor discuții cu conducerea școlilor controlate și cu unele cadre didactice și considerăm că sînt asigurate toate condițiile pentru ca ele să fie înlăturate.

— Treceam în revistă a realizărilor nu numai că nu exclude, dar presupune aducerea în discuție și a unor aspecte care nu satisfac încă pe deplin. De aceea propun să comentăm și astfel de aspecte.

— Desigur, asemenea aspecte mai există. Iată unul: într-o serie de școli se constată un decalaj între preocupările cadrelor didactice pentru realizarea sarcinilor instructive și cele educative ale procesului de învățămînt. Se poate vorbi, în această privință, despre o insuficiență atenție din partea unor învățători și profesori pentru valorificarea sistematică a resurselor educative pe care le au lecțiile și celelalte activități, la toate obiectele de învățămînt. Se poate vorbi și despre caracterul nesistematic, pe alocuri cu tendință de empirism îngust, al muncii pe care o desfășoară unele cadre didactice, pentru realizarea sarcinilor educației intelectuale a elevilor. Dezvoltarea proceselor de cunoaștere, formarea priceperilor și deprinderilor de muncă intelectuală nu se realizează, în multe cazuri, decît prin implicație și nu în mod sistematic și consecvent.

În munca educativă se constată, pe de altă parte, tratarea diferențiată, nu întotdeauna corespunzătoare a sarcinilor privind formarea cunoștințelor morale ale elevilor și a celor privind formarea conduitei lor moral-cetățenești. În unele cazuri accentul cade mai ales pe transmiterea cunoștințelor morale, rămîndu-le pe planul al doilea eforturile pentru transformarea acestor cunoștințe în convingeri și, pe a-

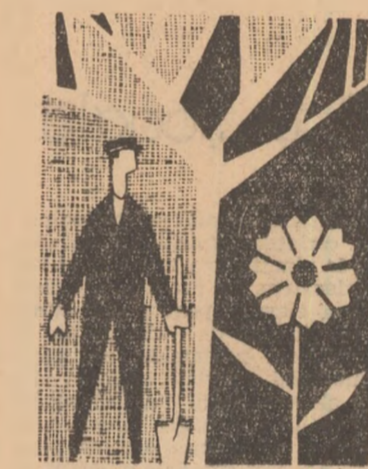
ceastă bază, munca complexă pentru formarea și dezvoltarea obișnuințelor și deprinderilor de comportare, de conduită ale elevilor. Se întîlnesc și cazuri cînd unii învățători și profesori dovedesc o înțelegere îngustă și unilaterală a conținutului și cerințelor principiului legării cunoștințelor teoretice de practică a „estea făcînd asociații forțate, artificiale, neconvingătoare atît în lecții, cît și în celelalte activități pe care le organizează cu elevii.

— Cum își propune inspecția școlară să acționeze pentru înlăturarea acestor lipsuri?

— În primul rînd, ne-a răspuns tovarășul Ion Tițică, prin orientarea dată nemijlocit școlilor inspectate, prin discuțiile organizate, după încheierea inspecției, cu colectivele didactice. Foarte importantă în această privință este și orientarea secțiilor de învățămînt spre rezolvarea cu precizie a problemelor legate de conținutul educației comuniste. Desigur, preocuparea față de aceste probleme a inspectorilor de la secțiile regionale și raionale de învățămînt a crescut mult în ultimul timp. Totuși, sînt necesare și pe mai departe eforturi pentru ridicarea nivelului la care se desfășoară controlul și îndrumarea pe plan local, pentru ca toți inspectorii să-și rezolve cu competență sarcinile.

— Se simte nevoia — a spus în încheiere tov. Ștefan Costea — ca Institutul de științe pedagogice să elaboreze mai multe lucrări în ajutorul inspectorilor, punîndu-le la îndemîna culegeri de articole care generalizează experiența înaintată în acest domeniu.

Discuția purtată cu directorul inspecției școlare teritoriale și cu inspectorul general șef al inspecției de specialitate din Ministerul Învățămîntului a pus în lumină numai cîteva din numeroasele constatări, observații și concluzii făcute în recentul control. Operația de sistematizare și prelucrare a acestora, care se desfășoară în prezent, și mai ales propunerile pe care corpul de control le va prezenta, pe baza lor, direcțiile generale din Ministerul Învățămîntului vor duce desigur la măsuri care să soluționeze problemele ce sînt acum de actualitate și să ridice astfel nivelul muncii educative.

Ecouri la materialele publicate

„Cînd momentul notării este prevăzut de elevi“

Problema ridicată de prof. Larisa Solcănescu în articolul „Cînd momentul notării este prevăzut de elevi”, apărut în nr. 841 al „Gazetei Învățămîntului”, ne-a preocupat și pe noi, dar, în cercurile restrînse în care am supus-o discuției, am simțit adesea rezistența celor care, aflîndu-se pe poziții „clasice”, s-au simțit bine să tîmînă acolo.

De zece ani, profesorul, folosind mai ales tipul de lecție combinată, își rezervă primele 15-20 de minute din lecție pentru ascultare, avînd grijă să asigure pentru fiecare elev numărul de note cerut de instructorii. Unii elevi obțin permanent note de 9 și 10. Acesta sînt, intr-adevăr, elevii silitori. Dar putem cere afirma cu convingere că nivelul de pregătire a tuturor celor care au luat în timpul trimestrului numai note de 9 și 10 este conform notelor respective? Dacă ne mărginim numai la ascultări izolate, notînd răspunsurile la două-trei lecții din cursul unui trimestru, a-precurea noastră nu poate corespunde întru totul realității. Se întîmplă uneori ca elevii conștiincioși, care învață lecțiile zi cu zi, să le poată reproduce — dar numai atît. Ei nu pot înălța logic cunoștințele studiate la diferite obiecte, nu desprind interdependența și cauzalitatea acestora și deci nu sînt capabili să-și explice logic problemele învățate. Sînt alți elevi care întîmplător nu s-au pregătit pentru ziua în care au fost ascuțați, dar care au multe posibilități de înțelegere, de dezvoltare intelectuală. Este just

Sîntem deci de părere că verificarea cunoștințelor se poate realiza cu succes nu numai în „veriga verificării”, la începutul lecției, ci pe tot parcursul acesteia, îmbindu-se organic cu transmiterea noului material. Notarea propriu-zisă a elevilor poate avea loc, în acest caz, la sfîrșitul lecției, pe baza participării elevilor la întreaga lecție, inclusiv la fixarea cunoștințelor.

Prof. SEBASTIANA MIHAI
Prof. ION PĂTRAȘCU
Craiova

Am constatat și eu că modul cum se dau în prezent notele creează unor elevi posibilitatea să recurgă la felul de calcule, astfel încît să-și asigure media de trecere fără a-și însuși întreaga materie. Acest mod de notare este însă demobilizator chiar și pentru elevii în general și singuriciși, care în ultimele săptămîni ale trimestrului nu mai învață cu aceeași intensitate, întrucît în această perioadă sînt ascultați de obicei cei cu note mai mici. Uneori elevii care nu au încă notă, solicită ei înșiși să fie ascultați, pentru a intra în perioada de „relaxare”. Chiar dacă profesorul obișnuiește ca, pe lângă lecția zi, să verifice sistematic și cunoștințele din lecțiile anterioare, elevii își continuă calculele sub diferite forme. De aceea, eu aș accepta sîs-

temul de notare propus de prof. Larisa Solcănescu. Făcînd verificarea de circa două ori pe trimestru asupra întregii materii predate în intervalul respectiv am avea la dispoziție timp suficient pentru a antrenăm mai mulți elevi la discuții asupra materiei parcurse, pentru a predă lecțiile într-o formă mai atractivă, mai interesantă, pentru a asigura o fixare mai temeinică a noilor cunoștințe. Apoi, am înlesni elevilor să dobîndească o mai bună primire de ansamblu asupra materiei respective și i-am familiariza cu situația de examen. Iar principalul este că elevii se vor obișnui să învețe nu pentru că a doua zi ar putea fi ascultați, nu pentru școală, ci pentru viață.

Prof. VASILE DRAGOȘ
Reghin

Articolul „Cînd momentul notării este prevăzut de elevi” semnalează un fapt real. Este adevărat că elevii, mai ales cei de la liceu, urmăresc ritmicitatea notării. Dar curios e că acest lucru încep să-l facă și cei mici. Diferențele observații ale elevilor mei din clasa a IV-a — ca „eu am numai o notă” sau „eu am două note” — m-au făcut să-mi dau seama de acest lucru.

Sesizînd această situație, am căutat să înlătur consecințele ei și am procedat cam

așa cum propune semnatarul articolului. Anume, fi ascuți pe elevi nu numai din lecția zi, ci din tot materialul predat în trimestrul respectiv. Bazîndu-mă și pe observațiile anterioare cu privire la pregătirea elevilor, am posibilitatea să asigur o apreciere exactă. Constat că e mai bine așa. Elevii învață ritmic și rețin cele învățate pentru că le recapitulează mereu.

IOANA PRELIPCEAN
învățătoare, Școala generală din Căpreni, raionul Rădăuți.

Dacă pentru elevii mari modul cum se acordă acum notele este neadevrat, pentru cei mici este, după părerea mea, de-a dreptul dăunător. Mă refer în special la clasa I. După primele zile de cursuri ne dăm seama că unii elevi știu să scrie corect și foarte curat, pentru că au învățat dinainte, în familie. Alții, însă, țin pentru prima dată crelonul în mîni. Pe cîtelelor apar semne grafice nesigure, șovăitoare. Lasă-mă de dorit și acuratețea. Această constatare cu privire la societate, la modul de exprimare, la redarea conținutului unei poezii etc.

Dar timpul trece și, conform cerințelor, trebuie să apară note în catalog și în carnetele elevilor. Toți cei instruiți dinainte în familie primesc numai note mari. Ce se întîmplă însă cu „începătorii”? Mărturisesc sincer că, de cite ori trebuie să-l notez pe acești elevi, simț că fac o mare nedreptate. Copiii de 7 ani observă că de la început o parte dintre ei primesc numai note mari, iar alții nu mai note mici. Această constatare îi face să se obișnuiește cu ideea că ocupă un anumit loc în colectivul clasei, în funcție de gradul de instruire sau neinstruire anterioară în familie și nicîndu în funcție de efortul e-ral deus de el pentru însușirea cunoștințelor.

Un alt aspect deficitar al actualului mod de notare la clasele mici. Se știe că elevii acestor clase sînt ascultați aproape zilnic la cele două materii de bază pe care le învață — citirea și aritmetica.

Nol, învățătorii, lucrăm în mod obișnuit cu întreaga clasă, ceea ce ne ajută să cunoaștem bine posibilitățile copiilor și să apreciem just calitatea răspunsurilor lor. Modul celor „4 note trecute în catalog reflectă însă inexact gradul de pregătire al elevilor, deoarece aceste note le dăm în mod obligatoriu pentru răspunsurile primite la anumite lecții.

Poate că ar fi indicat ca a-precurea cunoștințelor elevilor din clasele I—II să nu se facă în cifre, ci printr-un calificativ, dat la sfîrșitul fiecărui trimestru. Consider pozitivă notarea cu cifre începînd din clasa a III-a, atuncî cînd ajutorul din familie este, în cele mai multe cazuri, total înlocuit cu efortul propriu al fiecărui elev.

Inv. EMILIA NIȚĂ
Liceul nr. 10 Cluj

Largul ecou pe care l-a avut articolul „Cînd momentul notării este prevăzut de elevi” arată interesul învățătorilor și profesorilor pentru problemele legate de modul cum se realizează verificarea și notarea cunoștințelor elevilor, preocuparea lor de a găsi soluții mai bune la aceste probleme. Studînd cu atenție propunerile făcute de semnatarii materialelor publicate pe această temă și argumentele aduse în sprijinul lor, forurile în drept pot stabili măsuri prin care să se aducă îmbunătățiri verificării și notării cunoștințelor elevilor în scopul stimulării lor la învățare.

Piciorul podului lui Traian (monument roman de la Drobeta - Turnu Severin)

Insemnări bibliografice

„Preparandia din Arad”

Sub semnătura profesorilor Vasile Popeangă, profesor emerit, E. Găvănescu și V. Tircovnicu, a apărut recent, în Editura didactică și pedagogică, o substanțială monografie școlară consacrată vechii preparandii — astăzi școala pedagogică de la Arad.

Inițiată în anul 1812 pentru a crea cadre didactice pentru învățământul elementar, Preparandia din Arad, care are astăzi o vechime de peste 150 de ani, a îndeplinit o mare misiune didactică, socială și națională. Dascălii ei, în frunte cu neuitatul D. Tichindeal, „gura de aur” din „Epigonii” lui Eminescu, C. Diaconovici-Loga, Alexandru Gavra, Atanasie Șandor, Teodor Ceantea, Petre Pipos, Ioan Vidu etc., eminenti oameni de știință și entuziaști cărturari, au fixat în Arad bazele unei puternice tradiții progresiste și au realizat o operă culturală ale cărei ecouri au pătruns pînă în cele mai îndepărtate colțuri ale Banatului, Crișanei și Transilvaniei. Prin manualele și scrierile lor, prin învățătoriile pe care i-au pregătit, prin publicațiile și societățile culturale înființate, prin militanțismul lor social și politic, dascălii de la Arad au dus o puternică luptă împotriva feudalismului și a opresiunii străine, deschizând o largă fereastră către cultura românească de peste Carpați și luptând în primele rânduri pentru realizarea unității naționale.

Din capitolul intitulat *Legăturile Preparandiei din Arad cu Tara Românească și Moldova*, aflăm că datorită acestor dascăli, și îndeosebi lui Atanasie Șandor și C. Diaconovici-Loga, au pătruns în această regiune — concomitent cu folie lui Barbu — „Curierul” lui Hellade, „Albina” lui Asschi, „Magazinul istoric pentru Dacia” al lui N. Bălcăscu și A. Tr. Laurian, precum și alte periodice transcarpatine. Și tot datorită lor au ajuns în bibliotecile românilor din vest doinele lui Alecsandri, baladele lui Bolintineanu și nuvelele lui C. Negruzți. La rîndul lor, cărturarii de peste munți solicitau fabulele lui Tichindeal, gramatica lui Diaconovici-Loga și cartea lui Gavra „Monumentul Șincail-

Klainian”. Infrățirea în cugete și unitatea culturală se realizează deci printr-un contact direct de la idee la idee și de la carte la carte, pe care vameșii Habsburgilor îl puteau înfrinza dar nu-l puteau împiedica.

În anul 1834, Alexandru Gavra, care a condus preparandia timp de 55 de ani (1821—1876), milita pentru înființarea unei societăți, numită *Orfăcia*, pentru tipărirea cărților românești și pentru organizarea unui „Cabinet al muzeilor române”, al cărui scop era întemeierea unui ziar intitulat „Ateneu național”. Curtea din Viena a zădărnicit însă toate inițiativele entuziaștului profesor.

Din punct de vedere pedagogic, profesorii Preparandiei de la Arad

au luptat pentru a imprima învățămîntului o orientare științifică, pentru introducerea alfabetului latin, pentru difuzarea culturii în mase și, prin numeroase manuale, pentru crearea unei literaturi didactice de bogată substanță și de remarcabil nivel.

Scrișii în urma unor îndelungate cercetări de arhivă, care au scos la iveală un important număr de documente inedite, pe baza utilizării critice a tuturor izvoarelor cunoscute, monografiile, care se disting și printr-un stil științific, constituie o realizare însemnată și reprezintă în același timp un exemplu care se cere urmat.

V. NETEA

„Activitatea U.T.C. în școală”

Apărută de curind în Editura politică, lucrarea „Activitatea U.T.C. în școală”, de P. Bărbulescu, A. Căzacu și A. Vasilescu înmănunchiază materialul rezultat din munca de analiză a activității organizațiilor U.T.C. din unele școli, întreprinsă între anii 1963—1965 de Institutul de Științe Pedagogice, sprijinit de Secția școli și pionieri a C.C. al U.T.C.

Valorificînd roadele unor largi investigații la liceele nr. 6 și „M. Eminescu” din București, la liceul din Bolintinul din Vale, la grupul școlar „Steagul Roșu”-Brașov, la Centrul școlar agricol din Buzău, ca și la alte școli din țară, autorii lucrării abordează în primul rînd o serie de probleme privind locul și rolul organizațiilor U.T.C. în ansamblul factorilor care își exercită influența educativă asupra elevilor, ca și specificul muncii organizațiilor de tineret.

Un loc de seamă este acordat în lucrarea cercinilor pedagogice ale necesității politico-educative desfășurate de către organizația U.T.C. în cadrul capitolului care tratează această problemă a autorii se referă

la organizarea muncii educative potrivit cerințelor spirituale ale elevilor, la planificarea activității politico-educative, la pregătirea psihologică a elevilor pentru desfășurarea activităților de organizație, la valorificarea potențelor educative ale mediului de viață socialist etc.

Un alt capitol al lucrării analizează pe larg metoda activităților educative specifice organizațiilor U.T.C. Acei sint abordate câteva probleme privind mijloacele și formele activității educative, organizarea adunărilor generale, a informărilor politice ș.a.m.d.

Fără a-și propune să cuprindă toate problemele activității U.T.C. în școală, lucrarea surprinde unele aspecte principale ale acestei activități și pune în valoare unele modalități de sporire a eficienței muncii educative în școală. Ea constituie astfel pentru cadrele didactice un sprijin prețios în vederea ridicării muncii de educație comunistă a tinerii generații pe un plan calitativ superior.

S. M.

Urmări din pagina 1

PENTRU EDUCAȚIA

TINERETULUI NOSTRU

elevilor cu activități de partid și de stat, cu oameni de știință, cultură și artă care să-i ajute în înțelegerea aprofundată a politicii partidului nostru.

Școala, împreună cu organizația U.T.C., trebuie să militeze în viitor cu mai mult perseverență pentru formarea și dezvoltarea la tineri a trăsăturilor moralei comuniste, a răspunderii pentru respectarea legilor țării, a normelor de conviețuire socială. Onoarea, demnitatea, cinstea, comportarea civilizată în toate împrejurările, interesul și atitudinea activă, militanță față de problemele progresului întregii noastre societăți, optimismul, vioiciunea și avin-

tul în muncă, în studiu, în viață sint trăsături care conferă tineretului o inegalabilă frumusețe și care pot și trebuie să fie formate și dezvoltate încă de pe băncile școlii. În același timp, sub conducerea organizațiilor de partid, cadrele didactice alături de organizațiile U.T.C. sint chemate să contribuie la crearea în rîndul tineretului a unei atitudini întransigente, să dezvolte o opinie combativă de masă împotriva manifestărilor de superficialitate față de problemele majore ale vieții, a tendințelor unor tineri de a fuși de greutăți, împotriva înțelegerii greșite a prieteniei și colegialității, a încălcării normelor elementare de comportare civilizată.

Congresul Uniunii Tineretului Comunist a cerut tuturor organelor și organizațiilor U.T.C. să se ocupe mai mult de sprijinirea tinerilor pentru folosirea plăcută, educativă a timpului liber. Este de datoria tuturor cadrelor didactice, cu experiența pedagogică pe care o au, să ajute mai mult organizațiile U.T.C. din școli în găsirea și promovarea formelor și metodelor care răspund gradului de

pregătire al elevilor, specificului vârstei lor, sarcinilor actuale pe care partidul le-a pus în fața tinerii generații. Criticînd slaba combativitate și exigența scăzută din unele colective de elevi față de cei — e drept puțini la număr — care nu învață, sint indisCIPLINAI, au comportări lipsite de respect față de profesori, manifestări străine eticii noastre.

Congresul a apreciat că activitatea desfășurată cu elevii trebuie să aibă un caracter mai tineresc, să țină seama de faptul că este destinată adolescenților, unor tineri aflați în plin proces de formare, care au nevoie de un ajutor multilateral în înțelegerea fenomenelor ce se petrec în societatea noastră și în lume. În același timp, s-a arătat la Congres, activitatea desfășurată cu elevii trebuie să se bazeze în măsura cuvenită pe stimularea inițiativii acestora, pe abordarea unor probleme specifice realităților din colectivele școlare. Și în această privință organizațiile U.T.C. au nevoie de sprijinul competent al pedagogilor. Manifestîndu-și dragostea și respectul față de dascălii lor, elevii uteștii au ales mulți profesori și învățători în organele de conducere ale organizațiilor U.T.C. Este de aceea cu atât mai mare datoria cadrelor didactice de a sprijini mai mult ca pînă acum activitatea organizațiilor U.T.C., de a le ajuta să organizeze activități

CONCURSUL DE MATERIAL DIDACTIC

În cursul acestui an, Ministerul Învățămîntului organizează, ca și în anii precedenți, concursul privind confecționarea materialului didactic necesar învățămîntului. Concursul are următoarea tematică:

— Aparat pentru producerea și studiul oscilațiilor electrice (circuit oscilant cu accesorii). Aparatul urmează să fie folosit la clasa a VIII-a. Mijloacele (dispozitive) pentru punerea în evidență și studierea oscilațiilor trebuie să fie moderne și accesibile elevilor.

— Trusă pentru experiențe de rezistență materialelor. Trusa trebuie să permită cercetarea legăturii dintre deformare și forța care deformează — întinderea, compresiunea, forfecarea, incolorearea și răscuirea.

— Aparat (trusă) pentru lichifierea gazelor.

— Trusă pentru demonstrarea și verificarea legilor gazelor. Cu această trusă se va realiza eventual și ecuația gazelor perfecte;

— Aparat (trusă) pentru punerea în evidență a reflexiei sunetelor și a formării undelor staționare sonore;

— Trusă pentru lucrări practice de electricitate. Trusa trebuie să conțină dispozitive și materiale cu ajutorul cărora elevii din clasele VII și VIII să poată monta lucrările de laborator prevăzute în programa școlară;

— Trusă pentru experiențe de fizică atomică și nucleară în clasa a XII-a (aparatura necesară pentru realizarea celor mai simple experiențe privind structura atomului, proprietățile și efectele radiațiilor emise de nucleele radioactive etc.);

— Trusă pentru experiențe asupra razelor X. Montajele cu piesele trusei vor trebui să pună în evidență modul de producere și principiile proprietății ale razelor X, cu referiri la aplicațiile practice ale acestora.

— Aparat pentru producerea și studiul undelor în mediu lichid, cu sistem de proiectare pe ecran.

— Trusă cu aparat de măsurat electrice (demonstrative), pentru curent continuu și alternativ (pe carcasa comune, sunțuri interschimbabile de diferite valori).

— Trusă pentru experiențe de laborator și în cîmp privind studiul agriculturii în clasele V—VIII (studiul solului, determinarea gradului de aciditate a solurilor, a elementelor nutritive din sol, experiențe privind înclîntarea semințelor etc.);

— Modelele aparatelor sau truseilor trebuie să fie moderne, să aibă un caracter didactic, să fie accesibile elevilor.

Se acordă premii și mențiuni de la 500 la 5 000 lei.

La concurs pot participa cadre didactice, muncitori, tehnicieni sau ingineri din întreprinderile ce produc material didactic sau din alte întreprinderi, precum și alte persoane, participarea poartă însă individuală sau colectivă. Se vor lua în considerare numai lucrările originale.

Lucrările se vor depune — ambalate și notate cu un motto ales de participant — la registratura Ministerului Învățămîntului (str. Spiru Haret nr. 12) sau se vor trimite prin poștă pînă la data încheierii concursului. Întrucît numele participanților nu trebuie să fie cunoscut decît după acordarea premiilor, semnarea lucrărilor cu numele autorilor are drept urmare scoaterea acestora din concurs. O dată cu lucrarea se va depune un plic închis, care va purta același motto cu lucrarea și care va conține: numele și prenumele participantului, profesia, adresa, telefonul, titlul lucrării depuse la concurs.

Lucrările primite rîmîn în proprietatea ministerului pentru a fi popularizate sau introduse în producție.

La solicitarea întreprinderii care introduce în fabricație lucrarea premiată, autorii sint obligați să dea lămuririle și asistența tehnică necesară.

Acordarea premiilor în cadrul concursului nu privează pe autorii, în cazul introducerii în producție, de drepturile de autor sau inovator.

Lucrările nepremiate se restituie concurenților.

Concursul se încheie la 1 octombrie 1966.

Participanții la concurs pot cere lămuriri suplimentare Ministerului Învățămîntului, Serviciul pentru material didactic și instruire practică, str. Nufetilor 30 (tel. 14.24.00).

TENDINȚE

ACTUALE

bușire a spiritului critic, că oamenii nu mai au timp să se oprească pentru a reflecta. În legătură cu răspîndirea largă a programării învățămîntului au apărut și în S.U.A. unele rezerve uneori chiar reacții de alarmă în legătură cu faptul că, atunci cînd se controlează cu ajutorul mașinilor, elevii învață, dar nu se formează. Cu alte cuvinte, instrucția asigură reproducerea cunoștințelor, dar nu și posibilitatea de a opera în mod independent cu ele. Firește că programarea efectuată cu ajutorul

Mentione

ÎN VĂȚĂMÎNTUL

MEDIU

DE SPECIALITATE

Modernizarea producției pe plan mondial, automatizarea unor ramuri de bază ale economiei, apariția, în strînsă legătură cu aceste progrese din sfera producției, a unor noi meserii de înaltă tehnicitate au impus pretendenții în lume perfecționarea continuă, organizatorică și de conținut, a învățămîntului pentru formarea tehnicienilor.

Se relevă, ca o tendință actuală a învățămîntului de specialitate în întreaga lume, ampla dezvoltare a unor școli medii cu profil special pentru pregătirea tehnicienilor. Cursurile sint organizate în general cu durata de 4—5 ani (cele cu durata de 4 ani fiind urmate de un an stagiu de practică). În unele țări se pune un accent mai pronunțat pe cultura generală, prevăzîndu-se ca desăvîrșirea pregătirii profesionale să se efectueze în practica post-scolară din laboratoarele și atelierile întreprinderilor.

În Polonia, școlile medii cu caracter tehnic au o durată de 5 ani, și pregătesc tehnicieni pentru principalele ramuri din producție. Elevii lor dobîndesc o cultură generală la nivel mediu, o pregătire teoretică de specialitate și o pregătire practică în laboratoare și ateliere școlare, ca și în producție. Disciplinele de cultură generală sint împărțite în două grupe: grupa de cursuri generale (pentru toate specialitățile), cuprinzînd limba maternă, istoria, geografia, o limbă străină, educația cetățenească și educația fizică — și grupa cursurilor generale de specialitate, care ține seama de profilul școlii. În cazul unei școli cu specialitatea construcției de mașini, de pildă, sint tehnologia materialelor, bazele hidraulicii și instalațiilor cu aer comprimat, bazele construcției mașinilor-unelte, bazele mecanizării și automatizării, cursuri de toleranțe și ajustaje, de tehnica măsurărilor, de normare tehnică.

În Ungaria, școlile tehnice care realizează pregătirea mediei industriale au o durată de 4 ani, cu practică obligatorie de 4 săptămîni pe an, după care urmează un stagiu de un an practică în producție, elevii fiind considerați absolvenți numai după terminarea acestei practici. Repartiția cunoștințelor în școala tehnică este: 35 la sută pentru cultură generală, 35 la sută cultură tehnică generală și 30 la sută cursuri de specialitate. Funcționează 10 grupe de școli pentru principalele sectoare industriale, cuprinzînd 50 de specialități diferite. Absolvenții școlilor tehnice primesc titlul de tehnicieni și au posibi-

litatea să-și continue studiile în învățămîntul superior.

O formă întrucîtva diferită de pregătire profesională se înfîlșește în Suedia. Aici, începînd din clasa a VII-a, programele școlilor generale încep să se diferențieze. În această clasă 30 de ore sint comune, iar 5 ore elevii studiază materiile la alegere. Mai departe, în clasa a VIII-a 28 de ore sint comune și în 9 ore se predau materiile la alegere. În cursul clasei a VIII-a fiecare elev face o practică de 3 săptămîni, care-l ajută în alegerea viitoarei profesii.

Din clasa a IX-a începe adevărată specializare. Elevii pot alege între secția umanistică a gimnaziului teoretic (școala corespunzătoare liceului de cultură generală), secțiile de tehnică teoretică și practică, gimnaziu comercial teoretic și practic, gimnaziul social-economic etc. Gimnaziile teoretice urmăresc pregătirea pentru studii universitare, iar gimnaziile tehnice formează tehnicieni.

În S.U.A. cadrele medii de specialitate sint pregătite atît în „școli complexe”, care dau o pregătire tehnică mai largă cît și în școli medii specializate. Școlile medii specializate funcționează mai ales în orașele mari, iar cele medii complexe în comunități cu populație și dezvoltare industrială mai reduse. Programele „școlilor complexe” cuprind, de exemplu, cursuri de mecanică auto și lucrări de atelier pentru băieți, cursuri de stenografie, de dactilografie, de mașini de birou și de menaj pentru fete. Ziua de studiu cuprinde uneori 6, 7 și chiar 8 materii pentru instruirea practică rezervîndu-se 18 ore săptămînal. Cînd numărul materiilor predate este mai mare decît 6 pe zi, ele se organizează pe o durată de 45 minute.

În multe țări, în afara școlilor de tehnicieni cu calificare medie există școli tehnice de nivel superior — școli tehnice speciale, școli profesionale superioare, școli de subingineri — care au în general o durată de doi ani și jumătate, plus o jumătate de an practică în laboratoare și ateliere.

În învățămîntul mediu de specialitate se urmărește, în general, formarea unor cadre cu o pregătire tehnică de ansamblu, care să poată, după un stagiu de specializare, să contribuie activ și cu randamentul la dirijarea și executarea lucrărilor.

Ing. AUREL ZANESCU

și educației intelectuale. La acestea nu vom ajunge însă decît dacă vom folosi pe scară largă metoda experimentală.

Trebuie să recunoaștem că, pentru a stabili legitimitatea învățării activității didactice, trebuie să fie suficientă. Aici trebuie să intervină echipe complexe și bine organizate, încadrate cu specialiști de diverse profiluri. Este neapărat necesară conlucrarea strînsă cu psihologii, cu neurofiziologii, profesorii de la catedră. Numai printr-o astfel de creație colectivă se va ajunge, cred, la formularea sistemului de legi ale didacticii pe baza cărora va deveni posibilă apoi enunțarea principiilor directoare ale procesului de învățămînt.

Asupra faptului că principiile didactice pe care le propunem în manualele de pedagogie sint depășite și insuficiente s-a format o părere relativ generală. Există încercări, construirii ipotezele ale unor noi sisteme de principii didactice. În acest sens și la noi în țară s-au publicat unele materiale care suscită un interes deosebit. Avem nevoie însă de certitudini pentru a putea întemeia întreg edificiu științific didactic. Orientările sint clare; este nevoie însă ca învățătorii, tehnicienii și practicienii, să muncim stăruitor pentru a cuceri legile și principiile noii didactici.